

So is ons verraai (7)

Uit: Kruger, Paul: *Settlement of the Boer-Afrikaner People's claim to territorial self-determination: Inviting international intervention.* (Verkrygbaar by Chantal Kruger, VVK-kantoor, tel. 079 740 7214).

Die Naturelletrust- en grondwet, 1936

Die politieke gevolge van die Groot Depressie het intussen vir Hertzog in 'n samesmelting met Smuts se pro-Britse party gedwing. Gedurende 1936, terwyl die Boere-Afrikaners steeds in armoede verkeer het, het Hertzog twee wette deur die parlement geloods wat regeringsbeleid ten opsigte van swartes nog dekades lank sou bepaal. Dit was die *Naturelleverteenwoordigingswet, no. 12 van 1936* en die *Naturelletrust- en grondwet, no. 18 van 1936*. Hierdie twee wette het “stemme vir grond” verruil as 'n *quid pro quo* om Hertzog se beleid van segregasie deur te voer. Die eerste wet het swartes van die gemeenskaplike kieserslys in die Kaap verwyder, terwyl die tweede wet 'n verdere 6 300 000 hektaar grond, (63 000 km²) by dit wat in 1913 vir uitsluitlike swart bewoning opsy gesit is, gevoeg het. Die totaal sou 151 404 km² of 13.4% van Suid-Afrika se oppervlakte beslaan op 'n tydstip toe die totale swart bevolking effens meer as 6 500 000 was (*1936 Census of the Union of South Africa: 153-155*). In die tussentyd sou swartes indirekte verteenwoordiging in die blanke parlement behou: diegene wat van die Kaapse gemeenskaplike kieserslys verwyder is, is op 'n aparte kieserslys geregistreer waar hulle vir vier blankes kon stem om hulle in die Volksraad te verteenwoordig; verder is daar swart kieskolleges in al vier provinsies gestig wat vier blankes kon kies om hulle in die Senaat te verteenwoordig. 'n Verteenwoordigende Naturelleraad wat deur swartes gekies is, is verder ingestel om die Volksraad ten opsigte van swart aangeleenthede in die hele Suid-Afrika te adviseer. Hertzog se uiteindelijke doel was om swartes in die uitsluitlik “swart” gebiede wat in die *Naturelletrust- en grondwet* in die vooruitsig gestel is, te vestig, waar hulle uiteindelik hulle politieke aspirasies kon uitleef.

Vir die inwerkingstelling van die *Naturelletrust- en grondwet* het die regering £10 000 000 (teen daardie tyd se geldwaarde) vir die volgende vyf jaar bewillig. Hierdie geld is in die Suid-Afrikaanse Naturelletrust (waarvoor die wet voorsiening gemaak het), inbetaal en is gebruik vir die aankoop van die grond wat by die bestaande swart gebiede gevoeg is. Die Trust was ook verantwoordelik vir die administrasie van al die swart gebiede. Die Trust kon grond oordra, maar slegs aan 'n swart (meestal kommunale) gemeenskap. Kritici het beweer dat hierdie stelsel swart eienaarskap vernietig het, maar in werklikheid het stamgrond nooit aan individuele swartes behoort nie — dit was van die begin af nog altyd kommunale eiendom, en vandag, na meer as twee dekades van ANC-regering in Suid-Afrika, is dit steeds so. Met die opstel van die 1936-wetgewing het Hertzog bloot hierdie eeue oue beginsel gevolg. Sy doelwit met hierdie wet was nie net die verandering van transportaktes nie, maar die daarstelling van 'n samehangende strategie vir die vestiging, behoud en ontwikkeling van hierdie gebiede. Dit was eweneens dieselfde

doelwit van al die NP-regerings gedurende die laaste helfte van die twintigste eeu. Daar was dus grondige (en baie legitieme) redes waarom die grond nie aan individue oorgedra is nie, maar onder die beskerming van die Trust en die tradisionele leiers aangekoop en ontwikkel is.

Die vals prentjie van grondbesit

Die wette van 1913 en 1936 word dikwels verdoem en voorgehou as uitstaande voorbeelde van wit onderdrukking; en die verwyf van “13% van die land vir 80% van die bevolking” is telkemale (en selfs vandag nog) gehoor. Dit is natuurlik ’n valse voorstelling van die werklikheid. In die eerste plek het swartes nooit die hele gebied wat later as Suid-Afrika bekend geword het, besit of bewoon nie. Hulle het nooit die droë en halfwoestyngebiede in die westelike deel van die land bewoon nie. In die tweede plek het Hertzog nie aan die hoof van ’n kommunistiese diktatuur gestaan wat grond wat vir swart eienaarskap beoog was, sonder meer van die eienaars kon vat nie, dit moes met die fondse van ’n finansiële sukkelende staat gekoop word. (Terwyl die konsepwetgewing in die parlement gedebatteer is, het een omgekrapte LV vir Hertzog gevra wat hy dan vir sy eie (blanke) mense sou doen aangesien hy £10 000 000 van blanke belastingbetalersgeld ten bate van swartes wou bestee terwyl 300 000 Boere-Afrikaners onder die broodlyn geleef het). In die derde plek was daar weerstand van blankes wat teen 1936 oortuig was dat die hele proses en investering ’n futiele oefening sou wees. Met verwysing na die ervaring sedert 1913 het ’n Engelse LV opgemerk dat daar ’n skaduwee oor alle wit gebiede geval het sodra dit vir swart bewoning oorgedra is, want entrepreneurskap het verdwyn, eiendoms waarde het geval, en ontwikkeling het gestaak. In die vierde plek het die regering nie bepaal waar die swart gebiede geleë sou wees nie — die swartes het grond ontvang juis daar waar hulle gevestig het toe hulle die subkontinent betrek het, en dit was hoofsaaklik in die vogtiger oostelike deel van die land. Ongeveer die helfte van die 100 000 km² in Suid-Afrika met ’n vogtige, matige klimaat val binne die swart gebiede; meer as 75% daarvan ontvang meer as 500 mm reën per jaar (die minimum vir droëlandproduksie), in vergelyking met 430 mm per jaar vir die land as geheel; en in die uitgestrekte droë en halfwoestyngebiede in die westelike en noordwestelike dele wat deur Blankes bewoon en bewerk word, is die reënval nog beduidend minder.